

Коваленко Д. І.*к. е. н., доцент кафедри фінансів**Київський національний університет технологій та дизайну**м. Київ, Україна***Богун М. К.***студентка кафедри фінансів**Київський національний університет технологій та дизайну**м. Київ, Україна***Kovalenko D. I.***k.e.n., associate professor of department of finances and financially and economic security**Kyiv National University of Technologies and Design,***Bogun M. K.***a student of department of finances and financially and economic security**Kyiv National University of Technologies and Design***МЕХАНІЗМ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВА****MECHANISM OF MANAGEMENT OF FINANCIAL SAFETY OF ENTERPRISE**

У статті розглядається механізм управління фінансовою безпекою підприємства та принципи на яких базується реалізація стратегії фінансової безпеки підприємства.

Ключові слова: фінансова безпека, фінансова стійкість, механізм забезпечення фінансової безпеки, управлінські рішення, модель безпеки, принципи управління фінансовою безпекою.

In the article the mechanism of management of enterprise financial safety and principles are examined on that realization of strategy of financial safety of enterprise is based.

Keywords: financial safety, financial firmness, mechanism of providing of financial safety, administrative decisions, model of safety, principles of management financial safety.

Постановка проблеми. Метою функціонування будь-якого підприємства, яке займається виробництвом або послугами є отримання прибутку. Але ефективність діяльності підприємства залежить як від внутрішніх, так і зовнішніх чинників. В умовах розвитку сучасної економіки все більш для підприємства набуває впливове значення такий внутрішній чинник, як фінансова безпека, що безпосередньо забезпечує економічну безпеку підприємства.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питанням фінансово-економічної безпеки підприємства та механізму забезпечення фінансової безпеки займалися такі науковці як І.І. Біломістна, А.О. Близнюк, А.І. Дмитрієв, О.С. Іванілов, Є.М. Івашина, Ю.В. Лаврова, І.В. Чібісова, В.Є. Хоречко.

Мета дослідження. Метою статті є розгляд механізму управління фінансовою безпекою підприємства, а саме визначення принципів, на яких базується реалізація стратегії фінансової безпеки підприємства.

Основні результати дослідження. Фінансова безпека є складовою загальної економічної безпеки підприємства. Економічна безпека — це стан найбільш ефективного використання корпоративних ресурсів для запобігання загрозам та забезпечення стабільного функціонування підприємства в даний час і в майбутньому [1]. Сутність фінансової безпеки полягає у наявності такого його фінансового стану, який характеризується: збалансованістю; стійкістю до загроз; здатністю підприємства забезпечувати реалізацію фінансових інтересів, а також місії і завдань достатніми обсягами фінансових ресурсів та спрямованістю на ефективний і сталий розвиток [2].

Процес забезпечення фінансової безпеки підприємства здійснюється в умовах невизначеності впливу зовнішнього і внутрішнього середовища підприємства на ефективність прийняття управлінських рішень, що обумовлює необхідність застосування методу семантичного моделювання. Сутність цього методу полягає

в перетворенні простих форм економічної інформації у складну високоорганізовану форму економічної інформації на рівні управління розвитком підприємства, таку як механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. Цей метод семантичного моделювання широко застосовується для моніторингу управління складними об'єктами [3].

Фінансова безпека підприємства — це складова його економічної безпеки на всіх її рівнях, що являє собою сукупність необхідних елементів і умов, тобто є станом, який дозволяє завдяки ефективному використанню наявних ресурсів протидіяти зовнішнім і внутрішнім постійним та раптовим впливам, надає можливість досягти максимальної фінансової вартості активів, а функціонування підприємства орієнтувати на втілення приватних, соціальних і загальнодержавних інтересів. Таким чином, під механізмом організації фінансової безпеки підприємства слід розуміти таку систему правових, адміністративних та фінансових методів впливу, які дозволяють своєчасно виявляти і нейтралізувати загрози фінансовій безпеці підприємства.

Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства можна розглядати як систему організаційних, фінансових та правових засобів впливу, які мають на меті своєчасне виявлення, попередження, нейтралізацію та ліквідацію загроз фінансовій безпеці підприємства. Для ефективного забезпечення фінансової безпеки підприємства необхідний системний підхід, який передбачає формування механізму управління фінансовою безпекою [4]. Системний підхід до формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства припускає, що необхідно враховувати всі умови його діяльності, а сам механізм повинен мати чітко окреслені елементи, схему їх дії і взаємодії.

Механізм фінансової безпеки підприємства дозволяє: забезпечити фінансову стійкість, ліквідність, платоспроможність; самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію; забезпечення оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства та забезпечення достатню фінансову незалежність підприємства [5].

У книзі І.А. Бланка «Управління фінансовою безпекою підприємства», фінансова безпека підприємства розглядається як кількісно та якісно детермінований рівень фінансового стану підприємства, що забезпечує стабільну захищеність його пріоритетних збалансованих фінансових інтересів від ідентифікованих реальних і потенційних загроз зовнішнього й внутрішнього характерів, параметри якого визначаються на основі його фінансової філософії й створюють необхідні передумови фінансової підтримки його стійкого зростання в поточному й перспективному періодах [6].

Системний підхід до формування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства припускає, що необхідно враховувати всі умови його діяльності, а сам механізм повинен мати чітко окреслені елементи, схему їх дії і взаємодії.

Тобто механізм фінансової безпеки підприємства дозволяє:

1) забезпечити фінансову стійкість, платоспроможність, ліквідність та достатню фінансову незалежність підприємства у довгостроковому періоді;

2) забезпечити оптимальне залучення та ефективне використання фінансових ресурсів підприємства;

3) ідентифікувати зовнішні і внутрішні небезпеки та загрози фінансовому стану підприємства та розробляти заходи для їх вчасного усунення;

4) самостійно розробляти та впроваджувати фінансову стратегію;

5) забезпечувати достатню фінансову незалежність підприємства;

6) забезпечувати достатню гнучкість при ухваленні фінансових рішень;

7) забезпечувати захищеність фінансових інтересів власників підприємства.

Принципами управління фінансовою безпекою підприємства є наступні:

- первинність господарського законодавства;
- застосування програмно-цільового управління;
- обов'язкове визначення сукупності власних фінансових інтересів підприємства у складі його місії;
- інтегрованість підсистеми управління фінансовою безпекою підприємства із загальною системою фінансового менеджменту;
- забезпечення збалансованості фінансових інтересів підприємства, окремих його підрозділів і персоналу;
- взаємна матеріальна відповідальність персоналу і керівництва за стан фінансової безпеки підприємства;
- необхідність постійного моніторингу реальних і потенційних загроз;
- відповідність заходів щодо забезпечення фінансової безпеки економічній стратегії розвитку підприємства, його місії;
- координація реалізації заходів щодо забезпечення фінансової безпеки на підприємстві;
- необхідність і своєчасність удосконалення в разі потреби системи фінансової безпеки підприємства;
- наявність зворотного зв'язку;
- необхідність організаційного і методичного оформлення підсистеми фінансової безпеки;
- мінімізація витрат на забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Для здійснення стратегічного аналізу стану фінансової безпеки підприємства доцільно використовувати такі методи:

- SWOT-аналіз,
- PEST-аналіз,
- SNW-аналіз,
- аналіз розробки сценаріїв подій.

Результатом стратегічного планування є стратегічний план (стратегія) забезпечення фінансової безпеки підприємства. Така стратегія повинна відповідати як фінансовій стратегії, так і загальній стратегії підприємства, відповідати їхнім цілям та завданням. Стратегію забезпечення фінансової безпеки підприємства слід розглядати як модель, яка необхідна для досягнення певних цілей у рамках корпоративної і фінансової стратегії шляхом координації, розподілу та використання фінансових ресурсів підприємства з метою забезпечення належного рівня фінансової безпеки підприємства. У складі стратегії задаються складова (частка) корпоративної місії і цілі підприємства, що стосуються фінансової безпеки, результати аналізу внутрішнього і зовнішнього фінансового середовища, якісні і кількісні параметри використання фінансових ресурсів, які задовольняють вимогам забезпечення

належного рівня фінансової безпеки, відповідальні за реалізацію намічених заходів, обсяг і джерела фінансових ресурсів (бюджет), потрібних для забезпечення фінансової безпеки підприємства.

Висновки. Однією з найважливіших проблем ефективного розвитку підприємства є забезпечення фінансової безпеки. Забезпечення фінансової безпеки вимагає створення на підприємстві власної системи безпеки, що покликана на своєчасне виявлення та запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам, забезпечення захисту інтересів підприємства та досягнення ним основної мети діяльності.

В основі механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства знаходиться системне поєднання певних інструментів, методів, важелів та інформаційно-аналітичного забезпечення, створюваних на базі принципів забезпечення фінансової безпеки, що об'єктивно існують як економічні закономірності, а також виробляються суб'єктами управління фінансової безпеки підприємства для досягнення і захисту фінансових інтересів останнього.

Список літератури

1. Васильців Т.Г. Узагальнення концептуальних основ економічної безпеки підприємства // Васильців Т.Г. // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. – № 21.2. – С. 153–158.
2. Чібісова І.В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства / І.В. Чібісова, Є.М. Івашина // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2011_31/Chibis.pdf
3. Юсвалієва А.В. Семантичний підхід до планування фінансової безпеки суб'єкта господарювання / А.В. Юсвалієва // Актуальні проблеми економіки. – 2011. – № 8(122). – С. 74–79.
4. Приказюк О. Прибуток у формуванні фінансової безпеки сільськогосподарських підприємств // Банківська справа. – 2009. – № 2. – С. 82–88.
5. Лаврова Ю.В. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства // Ю.В. Лаврова // Вісник економіки транспорту і промисловості. – 2010. – № 29. – С. 127–129.
6. Бланк І.А. Управление финансовой безопасностью предприятия / И.А. Бланк. – К.: Эльга, Ника-Центр, 2004. – 784 с.
7. Горячева К.С. Глава 13. Финансовая безопасность предприятия // Финансовый менеджмент: Курс лекций / Ермошенко М.М., Ерохин С.А., Стороженко О.А.; За наук. ред. д.е.н., проф. Ермошенка М.М. – К.: Національна академія управління, 2004. – 506 с.

References

1. Vasiltsiv T.G. Uzagalnennya kontseptualnih osnov ekonomichnoyi bezpeki pidpriemstva // Vasiltsiv T.G. // Naukoviy visnik NLTU UkraYini. 2011. – № 21.2. – С. 153–158.
2. Chibisova I.V. Mehanizm zabezpechennya finansovoyi bezpeki pidpriemstva / I.V. Chibisova, E.M. Ivashina // [Elektronniy resurs]. – Rezhim dostupu: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/ppei/2011_31/Chibis.pdf
3. Yusvalieva A.V. Semantichniy pidhid do planuvannya finansovoyi bezpeki sub'ekta gospodaryuvannya / A.V. Yusvalieva // Aktualni problemi ekonomiki. – 2011. – № 8(122). – S. 74–79.
4. Prikazyuk O. Pributok u formuvanni finansovoyi bezpeki silskogospodarskih pidpriemstv // Bankivska sprava. – 2009. – № 2. – S. 82–88.
5. Lavrova Y.V. Mehanizm zabezpechennya finansovoyi bezpeki pidpriemstva // Yu.V. Lavrova // Visnik ekonomiki transportu i promislovosti. – 2010. – № 29. – S. 127–129.
6. Blank I.A. Upravlenie finansovoy bezopasnostyu predpriyatiya / I.A. Blank. – K.: Elga, Nika-Tsentr, 2004. – 784 s.
7. Goryacheva K.S. Glava 13. Finansovaya bezpeka pidpriemstva // Finansoviy menedzhment: Kurs lektsiy / Ermoshenko M.M., Erohin S.A., Storozhenko O.A.; Za nauk. red. d.e.n., prof. Ermoshenka M.M. – K.: Natsionalna akademIya upravlinnya, 2004. – 506 s.